

L'Arxiu Municipal de Mataró

Al mateix temps que es pensà en instal·lar d'una manera digna les ares romanes i altres objectes que poden constituir a Mataró el nucli d'un museu local interessant, es decidí fer el mateix amb els fons antics de l'arxiu municipal, els quals encara que inferiors als que es guarden en les velles ciutats històriques, oferien un cert interès. Provisionalment es pensà en formar quatre seccions: Documentació anterior al segle XVIII, segles XVIII i XIX, premsa mataronina i impresos antics i moderns d'interès comarcal que es trobaven dispersats per l'arxiu.

Per a donar una idea de l'estat d'aquest n'hi ha prou amb dir que era impossible entrar en la sala que ocupava en el segon pis de la Casa de la Ciutat, talment apareixia plena dels objectes més insospitables i variats, tan propis d'un arxiu com les escombres velles i les rateres.

Després d'efectuar un primer desembaràs d'aquestes excrescències, es procedí a donar un xic d'ordre a la documentació del segle XX, caòticament apilada i tot seguit hom començà a transferir lligalls dels segles XVIII i XIX a la casa destinada a Arxiu i Museu, com s'ha dit en altre lloc, situada a poques passes de la casa Ajuntament. Mentre es procedia a aquesta tasca i es deixaven els lligalls en unes sales que havien d'ésser poc alterades per les obres de restauració de l'edifici, es procedí a catalogar la més desordenada de les seccions, la de premsa local, que afortunadament un cop feta la laboriosa tasca de col·leccionament, restà força completa, com es pot veure en les paperetes redactades.

Determinades resistències passives que l'esforç i bona voluntat decidida dels senyors Capell i Marfà lograren finalment vèncer, retardà el començ de les obres i en el moment en què aquestes anaven a ésser iniciades vingué el canvi de règim i amb ell un nou municipi que es desinteressà de la qüestió. Llastimosament la documentació quedà dividida entre els dos edificis i la dipositada en la casa destinada a Museu amb tots els inconvenients de guardar-se en un local no habitat per persones, però poblat de rates, just a l'hora que aquestes anaven a ésser desallotjades per les obres de restauració.

Entre els projectes que es pensaven desenvolupar dintre de l'Arxiu cal esmentar l'aplec de documents d'altres fons locals, especialment l'Arxiu notarial, força interessant. Paral·lelament s'hauria creat un arxiu gràfic de la comarca i s'havien rebut ofertes de bons ciutadans mataronins que pensaven dipositar objectes i documents en la novella institució. És d'esperar i desitjar que aquests propòsits lloables siguin represos aviat. — S.-R.

La restauració de les butlles en papirus conservades als arxius catalans i llur publicació

Es coneguda la riquesa dels nostres arxius eclesiàstics, però cal remarcar sobre tot que en ells es guarda un conjunt de butlles en papirus, important pel contingut i pel nombre, si hom té en compte l'escassetat d'aquests tresors. Llur existència ja havia estat posada en relleu per diferents investigadors a començar pel Marquès de Llió en el primer volum de l'Acadèmia de Bones Lletres, però el primer que va estudiar a fons els nostres papirus fou l'eminent paleògraf senyor Agustí Millares Carlo, professor a la Universitat de Madrid, en la seva tesi doctoral *Documentos pontificios en papiro de archivos catalanes* (Madrid, 1918). Aquest notable estudi paleogràfic i diplomàtic, no va poder ésser completat malgrat els bons desitjos de l'autor — li mancaren els mitjans i la protecció deguda — amb una segona part, que hauria contingut la reproducció en facsímils dels documents estudiats. (Vegeu la recensió d'aquesta obra en ANUARI MCMXV-XX, pàgina 867.) L'any 1925 el professor Paul Kehr, Director general dels arxius de Prússia, va venir a la Península per tal de preparar la publicació de la *Hispania Pontificia*, tal com havia fet amb obres similars sobre l'Alemanya i Itàlia pontificies. Fruit de les seves recerques, auxiliades per la seva gran experiència en l'estudi diplomàtic i històric dels documents pontificis, foren diverses publicacions que constitueixen l'aportació més forta i més nova que feta a la nostra història eclesiàstica de fa molts anys. D'aquests treballs, almenys de la major part, la nostra crítica s'ha fet ressò, àdhuc algun ha estat traduït al català (vegeu l'ANUARI MCMXXI-XXVI i l'actual). Tanmateix ens cal ací indicar l'estudi del Professor Kehr sobre *Die ältesten Papsturkunden Spaniens* (Berlín, 1926) publicat en els volums de *Abhandlungen der preussischen Akademie der*